



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Casus, in quibus narratio defectuum proximi solùm est
peccatum veniale, vel nullum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

vertere, qui de iis loquitur, quæ tangunt famam proximi; idèque virtualiter & interpretativè advertere censetur, licèt fortè non formaliter.

41 Sed lubet hîc addere memoranda verba Gersonis, uberius ista explicantis in respons. ad qq. quatuor q. I. (to. 4. pag. 355.) ubi sic: *Inquirendum ad quem finem dicitur malum de absentibus, & occurrunt sex fines generales. Primus, quandoque hoc fit ad instructionem presentium & id audientium, ut caveant similia facere. Secundus: quandoque fit ad presentium cautelam, ne scilicet ex ignorantia decipiantur, per malam aliorum societatem, vel famulatum, quos presumunt bonos. Tertius, quandoque etiam fit ad utilitatem absentium, ut videlicet presentes eis referant, pro ipsorum correctione & emendatione. Quartus, quandoque fit ex quadam compassione amabili, ut scilicet seipsum & audientes referens provocet ad orandum instantius pro aliorum peccatis, & eorum conversione. Quintus, quandoque etiam fit ex sola curiositate, & assueta loquacitate, & quadam libidine loquendi de aliis. Sextus, quandoque autem fit ex odio, vel invidia, ac pro diminutione fama aliene, & ex animi indignatione.*

42 Sit ergo prima conclusio: primis quatuor modis potest esse non solum licitum, imò & meritorium, referre mala absentium, dummodo non intendatur principaliter alius finis, quàm aliquis prævotatorum quatuor: & si non misceatur alia intentio fermentata, & sibi ipsi memiens: atque dum benè provideatur, ne sint falsa que dicuntur, aut in malo, ultra quàm in se sunt, per referentem ampliata, aut forsitan sinistrè interpretata: ac etiam quòd non plus noceat salis locutio absentibus, & eorum fama, quàm pro se presentibus, & eorum edificationi. Quoniam pro parvo bono consequendo non est magnum malum committendum, id est magnum damnum inferendum; sed necessaria quædam velut æqualitas, seu compensatio, inter bonum & malum, sive inter damnum & lucrum.

43 Secunda conclusio: malè loqui de absentibus ad solum satisfaciendum propria loquacitati, & libidini loquendi de aliis, etiamsi sit pro sola deductione temporis, & quasi pro solatio, ut sic tempus sine radio transeat, vix aut nunquam excusatur à peccato, & sapius transit in mortale peccatum. Tale enim verbum non solum otiosum, sed & communiter est perniciosum, & multipliciter nocivum, seu damnificativum aliorum in fama...

44 Loqui autem malum de alio directè ex odio & invidia, semper est peccatum. Et (quando notabiliter læditur per hoc aliena fama, & loquens hoc advertit in sua conscientia, aut advertere potest) est gravius peccatum sepius quàm furium, aut quàm foret esus carnis die veneris, vel jejunii Ecclesia magni cuiuscumque.

45 Sextus modus: èd gravior est detractio, quòd majora mala ex ea resultant. Et ob hanc

causam longè gravior est detractio de Religiosis, quorum infamia redundat in Communitatem, nec non de Ecclesiasticis, quàm de aliis, & maxime de Ecclesiasticis laborantibus in vinea Domini, v. g. Parochis, Confessariis, Concionatoribus, &c. Unde hisce temporibus, illusio est mirabilis, quæ plures animæ, aliàs timorata, mirum in modum timentes in cæteris detractioem, licitum sibi existimant nescio quæ referre, vel audita credere, vel suspicari, de fide, vel praxi Parochorum suorum, vel istorum illorumque Confessariorum. Horrent audire (inquit perillustri D. Denis, Ecclesie Cathedralis Leodiensis Canonicus-Theologus) ebriosum vel impudicum Ecclesiasticum describi talem qualis est; & nihilominus, absque conscientie remorsu, piissimos quosque infamant, vel libenter audiunt infamari; tamen ea quæ dicunt, vel ab aliis audiunt, omni careant verisimilitudine. Eiusmodi detractioem gravitas tantò major est, quantò majores aliqui fructus spirituales facerent in conversione animarum. Videri potest Lenæus in lib. de piorum persecutionibus, in quo plures exhibet SS. Patres hac de re conquerentes, specialiter cap. 54. ubi refertur ista de Donaristis Augustini querela l. 2. contra Petilian. c. 87. *Judei persecuti sunt carnem ambulantis in terra; vos Evangelium sedentis in celo: quod Evangelium minus passum est severitatem Regum flammæ, quàm vestras patitur linguas. Quia illis incenditibus unitas mansit; vobis loquentibus manere non potuit. Quis non videt verba ista nostris optimè quadrare temporibus, contra eos qui nescio quibus calumniis, odiosisque figmentis Moralem Evangelicam impugnant, unitatem discindunt, divisiones in Ecclesia faciunt?*

CAPUT VI.

Casus, in quibus narratio defectuum proximi solum est peccatum veniale, vel nullum.

Primus est dum materia est levis; quæ tamen pensanda non est ex eo præcisè quòd peccatum narratum sit in se leve, sed ex eo quòd, pensatis circumstantiis, leviter, non graviter lædat famam vel honorem proximi. Contingit enim famam ipsius per narrationem peccati levis graviter lædi, & contra per narrationem gravis criminis non lædi graviter. Quia peccatum absolutè leve, respectivè ad certam personam esse potest graviter infamativum, ut si de spectabili puella, vel de Episcopo, probovè Religioso, vel Ecclesiastico, dicas, quòd commiserit levitatem, in se quidem levem, sed quæ ipsi magno vertitur probro, tamen respectivè ad alios vix reputaretur. Istud proinde leve de tali persona narrare, non est leve, sed grave peccatum, utpote graviter diffamativum; & èd gravius, quòd persona sublimior, & majoris est estimatio. Econtra si de quibusdam laxioris vitæ, v. g. Aulicis, juvenibusque lascivis, vel mili-

bus dicas; quod puellam deceperint, quod duellum commiserint, & alia ejusmodi, de quibus ipsi letantur, glorianturque, vix aut ne vix quidem reputatur. Habenda est igitur ratio circumstantiarum omnium, scilicet 1^o. & maximè persona infamata, cujus qualitas & conditio maximè est momenti ad discernendam detractionis gravitatem. 2^o. infamantis: quia plurima sunt quæ magnam impressionem faciunt, si à viro gravi narrentur, vel objiciantur; parvam, vel nullam, dum narrentur, vel objiciantur à vilissimis personis. Quo ex capite scurræ, pueri, mulierculæ, similesque personæ gravia sibi invicem objicientes, à mortali sæpè excusantur contumeliæ vel detractionis peccato, licet sæpè non à gravi peccato odii, iracundiæ, vel vindictæ. 3^o. habenda est ratio personarum audientium, numeri scilicet & qualitates earum. Nam apud vel unum virum gravem diffamari sine dubio majus peccatum est, quàm apud vitum nullius, vel ferè nullius considerationis; minus quoque est diffamari apud unum, quàm apud multos, cæteris paribus.

48 Secundus casus, quo narrans defectum proximi, vel eum ipsi objiciens, solum venialiter peccat, est dum id non facit ex intentione nocendi proximo, sed ex levitate, vel joco, vel ob causam non necessariam; iis in circumstantiis, in quibus nec proximi fama, nec charitas inde notabiliter læditur, nec audientes graviter inde scandalizantur. Ita enim docet S. Thomas suprâ n. 40.

49 Tertius casus est dum ex motu imperfectè, seu non plenè deliberato quis profert aliquid lædens notabiliter proximi famam. Illi tamen qui absque consideratione præcipitanter effutire solent quidquid venit ipsis in buccam, ex hoc capite se excusare non possunt. Quia læsio famæ proximi ipsis satis voluntaria est in pravo illo usu præcipitanter effutendi, &c. dum usum illum corrigere non fatagunt.

50 Cæterum regulariter & ut plurimum solum veniale est, veniales defectus alterius revelare, sine quibus justus non vivunt, nisi attentis circumstantiis gravem infamiam inurant ut suprâ. Lessius quoque, Layman, & alii putant solum esse veniale, in genere dicere, aliquid esse gloriosum, iracundum, avarum, &c. Sed licet hoc aliquando verum fortè sit, si talia dicantur de secularibus hominibus de vulgo: quia non nisi levem dedecoris notam inurit; aliud meritò videri potest de sacris hominibus, præsertim Ecclesiam regentibus; quorum famam sicuti graviter lædit, qui narrat ipsos promiscuè mentiri; ita & qui narrat ipsos promiscuè irasci, vanæque gloriæ, ostentationi, avaritiæ passim cedere: ex hoc enim plerumque sic diminuitur fama bona, & auctoritas ipsorum, ut impedimento sit, ne spirituales fructus in Ecclesia referant, vel ne ipsis beneficia conferantur, vel ad officia eligantur quibus ob præclaras dotes alijs digni forent,

Tom. II.

Ecclesiamque utiles futuri. 3^o. licet videri possit solum esse venialem revelationem defectuum naturalium; eò quod à natura homini accidant, contra ipsius voluntatem, nec ipsi impotentur ad culpam. Certum tamen est, talem revelationem posse esse mortalem, & non rarè esse talem: cum non rarè fieri soleat, quod fama ipsius graviter inde lædatur, & ipse vilior apud alios reddatur. Sicut enim laudari solent homines, non à solis virtutibus, sed & à qualitatibus naturalibus; ita & ab illis vituperari. Unde ordinariè mortaliter censendus est peccare, qui honoratum virum, qui habetur pro nobili, legitimo, &c. diceret esse spurium, ignobilem, patrem ipsius fuisse suspensum, &c. Nec dubium, quod si quis alteri in faciem istiusmodi defectus exprobraret, ipsi graviter injuriosus & contumeliosus foret. Denique non dubium, graves ex hujusmodi defectibus, in vulgus sparsis, contemptus, graviaque damna frequenter provenire. Quando tamen ob ejusmodi defectum secundum canones, vel leges, ad hæreditatem, ordines, matrimonium, beneficium quispiam est inhabilis, peccatum non est, eum servato juris & charitatis ordine revelare.

Quartus casus, huc pertinens, sic ponitur à S. Thoma q. 72. a. 2. ad 1. *Ad eurapeliæm pertinet, dicere aliquod leve convicium, non ad dehonorationem, vel ad contristationem ejus, in quem dicitur, sed magis causâ delectationis, & joci. Et hoc potest esse sine peccato, si debita circumstantia observentur. Si verò aliquis non reformidet contristare eum in quem profertur hujusmodi jocofum convicium, dummodo alijs risum excitet, hoc est vitiosum.*

Causa etiam correctionis ac disciplinæ, si sicut Superior potest subditum verberare, vel in rebus damnificare; ita & alteri, quem debet corrigere, verbum aliquod conviciosum potest dicere. Sic enim Dominus discipulos vocavit *stultos*. Et Apostolus Galatas *insensatos*. Tamen, sicut dicit Augustinus, rarè, & magna cum necessitate ejusmodi objurgationes sunt adhibende. S. Thomas ibidem.

CAPUT VII.

Gravia de proximo narrans ex auditu, frequenter, non semper peccat graviter contra justitiam, licet nullam narratis auctoritatem addat.

52 **E**st contra Scotum, Sylvestrum, Navar-
erum, qui censent talem rarè peccare mortaliter contra justitiam; eò quod taliter narrantibus rarè adhibeatur fides ab auditoribus, scientibus à multis multa non vera dici. Unde putant narratores istos rarè lædere famam proximi, saltem graviter, nisi ex modo narrandi auctoritatem, seu majorem certitudinem narratis adjungant, quàm simpliciter dicendo, se ab alijs audivisse, ad quorum fidem se remittant. Siqui enim sic narratis